

Зоран Јеремић

ЗИМСКЕ ПОСЛАНИЦЕ

ГРАНИТ

У жељи да досегне пуноћу света у коме настаје,
Песма би морала да садржи и такве догађаје
Од којих не зависи судбина краљевства,
Живот бродоломника крај океанских острва,
Ратна срећа на непознатом бојишту
Или беда семантике у порукама солидарности.

Ево, ноћ је мајстор импровизације: шкрипа са магистрале,
Бљесак аутомобилског фара са петље на капији града,
Титрај жениног лика на окну прозора, све надолazi
И нестаје брзином случаја, пред сан
Који још није претворио прећутане мисли у слике.

С јутром, кад магла засече дубоко у видно поље
И хроничар објави да се саобраћај у забаченим селима
Одвија неометано, и још даље, низ линију коридора,
Тамо где сврха и каприц историје
Воде поверљиве разговоре о броју несталих,
Пашће рез. Затамњење.

А око репортера видик не мења:
Ни рибљи мехур ни сврачји зев видети неће.
Тек, у песми шкљоцнуће зебња, зарђала брава,
Јер ево већ магла се губи,
Открива бронзане мере епохе,
И нас – заборављене, у гранит саливене.

КАМЕНО ПОЉЕ

Ноћу кроз градове сам ћеш путовати.
Крадомице, кроз предграђе. Убого.
Поред свратишта туробних пролазићеш
Док ноћ светли очима ситног звериња
А стеновите планине магле твој поглед.

Северу склон, одан мајеутици заумној,
Занатима из заборављене епохе, волећеш
градове од камена
Са капијом од кованог гвожђа
и урушеном тврђавом
Где гуштери се излежавају на пушкарници,
А провидна атмосфера засићена
влажом и кишом
Начиње кипарисе.

Путоваћеш, одјечи звона
Са камене сеоске цркве на брежуљку
И козје стадо тебе ће пратити,
И погледи оних који не траже
Знаке милости, ништа не траже,
И никога у дому свом не очекују,
Јер виде оно што ти не видиш:
Греје ли час крајње милости,
Која ће доћи.

Он нема друге руке него наше,
Ни говора другог, ни стида друкчијег.

Путоваћеш поред тамних столетних шума,
Дах храстовине бешумно ће ти се спустити
на раме;

Пролазићеш кроз беспутне неонске планине,
И видећеш попришта битака, која преци
Још нису очистили правдајући се тренуцима
Својих слабости и сићушности.

Ти остављени мужеви, ти радосни младићи
Са пртљагом запаљивих визија,
Обузети вољом која не може да се угаси.

А битка се никад не завршава,
Јер све се догађа око јунака
Који није ту.

Не заборави све намернике блаженопочивше,
Оне који се враћају срца испуњеног
Тајанственим стварима.

А камере чекају
На меру илузионистичких мајстора;
Жанр простоте.

И тражио си у бљеску метропола
Сјај отиска прошлих живота
Неизбрисиве боје
Као у мајстора из Нирнберга.

Тражио си заклон и утврду
У ковитлацу и праху залуталог века,
Сигуран само да се у провиђењима,
секвенцама радосног бола,
У јутарњој измаглици назирало
Наслоњено на море – камено поље.

ШУМСКО ГАЗДИНСТВО

1.

Враћам се тако тихим свечаностима,
Труду година придодајем
Свакодневно мељиво рутине.

Умакнем намах и екрану,
Оку крепкости отужне.

Са прозора планинске куће
(На хиљаду и трећем метру)
Видик се у јесењи пљусак претворио.

Убрзано пада лишће на трулежну површ шуме
Под силом која пуни времешну мензуру.

Живот – тресетиште.

Које су насељавале улице. Немушт ли сам,
Трептај ли сам, јав – бројка ја сам. Док оклевам.
Расањен. Са утиском бола. Нисам смео даље:
У стравичну тему. И пре него што бих
Додавао разлоге за одустајање,
Пре помахниталих атрибута. Отварам књигу,
Понављам посланице, спаљујем одговоре за собом.
Крај грма. Што распламсава прекоре гоњене бесом,
И благодот која греје оне који нису пронашли
Одјеке властитих гласова. У ноћи која долази.

II

Зачуђен пред даром великих отаца
Потхрањујем пометњу. Прикупљам доказе
О химерама и мржњи. Шупаљ реторички сјај
Прекида дах. Улагује се празнини. До мука.
Можда застрањујем: везе су разгранате,
Прекривене виком и шумовима. Где је крајолик
Чији брегови с јесени огледају се у реци?
Смрзнутом улицом још одјекују
Кораћи дечака што скрива сугласнике. И још каже
Песник: „Туга долази из хладних зидова”.
Запамтио сам то: лед, млечна скрама, равнање
По линији сродности страхова. И шкрти пламен описа
Где тресет и мочваре царују, у роману
О једном дану у коме се сви прошли дани препознају.

III

Можеш ли да познајеш нешто друго осим обмане,
Замишљаш како та игра све више стари,
Како је наткриљује језеро, сенка каменог блока,
Брежуљак прекривен снегом, светлост рефлектора
И позорница са које промукле гласоноше објављују:
Жртве по други пут умиру. А повест тежи другом свршетку,
Без стрепње домахује. Опипљиво. У веку-ћудљивцу,
С годинама што скривају јучерашње свирепости и гнусобе.
Кришом то записујеш. На путу из доњег у горњи град,
Знаци набујале плодности издају се за дела љубави.

Светлости не видиш извор. Губи се тачка ослонца у рељефу,
У оскудној палети. Ко рибље јато промакне декада,
Све мутнија од брзине. Не видиш храм без храма,
Не знаш да нас анђели и у сновима проверавају.

IV

Покушавам да пружим објашњење, пробудим заточника
Заспалог у духу. Док дно горим дном се мења.
Век-бесомучник изиграва срећу, претвара вино у воду,
Претвара празнична јутра у облике nelaгоде. Из летње баште
Допире рефрен што обнавља заборав на смрт, слави се
Носталгија за немогућим. Ја или неко други, ко говори
Пред променом места прве загледаности
У чуда дана и чуда ноћи? Где су нестала поглавља
О немој радости проласка облака изнад града?
Све тече у крвоток: речно острво, сечиво реченице, минути
У којима препознајеш лице прошлости у лицу садашњости,
И вода која носи муљ визије, вода која сања, вода-жудња.
Колико дана испуњених испразним порицањима сванућа.
Колико блискости у пролазу два света, две следе улице.

V

Пре него што започне разговор, мисао скрене
У тричарију. Дуго то већ траје. У сабирању их.
Смењују се редови оних који учећи један
Заборављају други језик. Прелиставам остатке дана.
Доба умножених. Осветљавам дно. Муљевито.
Па ипак, довољни су катран, шиндра и речни спруд
Да слика жуђена засија у трајном миру
Комешајућих светова. Бива тако. И биће
Све док се кућом разлеже музика васељене,
И све док „у свакој ноти је Бах”, како је певао
Онај што место звери у кавез улазио је увек,
И све док поглед застане пред хоризонтом
На старој гравури на којој подигнута копља
Подупиру јутарње небо у облику наде.

VI

Блисташ у одсуству. У недовршености.
У пејзажу начете меморије: прве барице
У марту на путу за школу. Гробље врабаца
Прострељених жичаним мецима
У каљузи епохе, крај стазе што вијуга
Између приградских дворишта
Где асфалтно срце посустаје у ритму химне,
А бујица неизрецивог гнева поравнава
Љубичице са ризлом и корењем багрема.
Неко је отворио врата незваним гостима.
Неко у снегу није препознао вечност
Која се подмлађује. Нечујно.
Вечност што прекрива стидне ране визије
Којој је срећа опет окренула леђа.

VII

Већ прилагођен си свакодневним сазвучјима.
Покушаваш да разрушиш привиде доба
Када су настали трагови, када су подељене
Медаље за спасавање утопљеника.
Дуго је трајало то поистовећивање
Са гласовима пуним прекора. Без одјека.
Замисли, неко прође кроз буков гај и не чује
Неми разговор, ништа не научи о цветању тишине.
А песник каже: „Блато је где је сновима крај.”
Мало помаже елегијски наук. Чуда пролазе.
До непрепознавања. Умеш ли опет да читаш
Ону белутак-песму у којој дуг, дуг теретни воз
У пролећно јутро буди успомене
И кад се у термофору заталаса хладно море.